

برنامه آموزشی ضروری

مقطع کارورزی

بخش زنان و زایمان

INTERN OB&GYN CORE CURRICULUM

تهیه کننده : دکتر رویا نصیری

با همکاری سایر اعضای گروه زنان و زایمان

دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

1- طول دوره : 2 ماه

مدت زمان ساعات مفید آموزش در طول دوره : 488 ساعت

مدیر مسئول برنامه : دکتر رویا نصیری

اعضای هیات علمی برنامه :

متخصص زنان و زایمان فلوشیپ ناباروری و IVF دانشیار ،تمام وقت	دکتر رویا نصیری
متخصص زنان و زایمان فلوشیپ یوروژنیکولوژی استادیار ،تمام وقت	دکتر ترانه مهاجری
متخصص زنان و زایمان استادیار،تمام وقت	دکتر معصومه متقی
متخصص زنان و زایمان فلوشیپ انکولوژی ژنیکولوژی استادیار،تمام وقت	دکتر نوشین باباپور
متخصص زنان و زایمان استادیار،تمام وقت	دکتر پریسا ظریف نجفی
متخصص زنان و زایمان استادیار،تمام وقت	دکتر محبوبه رستمی
متخصص زنان و زایمان استادیار،تمام وقت	دکتر زهرا محسنیان

2- بخش های مختلف برنامه آموزشی ارائه شده :

الف - پیامد مورد انتظار (out comes) در حیطه های دانش ، نگرش ، مهارت و سطح مورد انتظار (میلر)

ب - محتوی ضروری (core content) که باید آموزش داده شده و فرا گرفته شود

ج - روش ، مکان و مدت زمان آموزش محتوی

د - روشهای ارزیابی دانش ، نگرش و مهارت (در طول دوره - نهایی)

3- شاخص های تعیین محتوی ضروری

- شیوع بیماری
- تاثیر بر سلامت افراد جامعه
- نیاز جامعه
- نقش پزشکان عمومی در نظام سلامت کشور
- قابل پیشگیری بودن بیماری و داشتن برنامه غربالگری
- برنامه کشوری وزارتخانه شامل برنامه مادری ایمن و مراقبت مرگ مادری

توانمندیهایی که باید آموزش داده شود و فراگرفته شود تا پیامدهای فوق الذکر حاصل شوند

الف - در حیطه دانش :

از دانشجو پس از یک دوره دو ماهه انتظار می رود دانش کافی در مورد اپیدمیولوژی ، سبب شناسی ، بیماریزایی ، آسیب شناسی ، تظاهرات بالینی ، تاریخچه بالینی ، تاثیر عوامل بالقوه فیزیکی و روحی بر بیمار در زمینه بیماریهای شایع زنان و زایمان را دارا باشد .

ردیف	پیامد در حیطه دانش
1	آناتومی دستگاه تناسلی و لگن استخوانی
2	فیزیولوژی قاعدگی و اشکال طبیعی و غیر طبیعی قاعدگی و دیس منوره و PMS
3	یائسگی (HRT) - طب سالمندی
4	بیماریهای مقاربتی دستگاه تناسلی تحتانی و عفونت های دستگاه تناسلی تحتانی
5	عفونتهای دستگاه تناسلی فوقانی
6	حاملگی خارج از رحم
7	خونریزیهای غیر طبیعی رحمی (انواع ، تشخیص های افتراقی و روشهای تشخیصی و نحوه برخورد تشخیصی و درمانی با آن)
8	نازایی (انواع ، علل ، روشهای تشخیصی و درمانی)
9	سقط (انواع ، تشخیص و درمان) - سقط التهابی
10	آمنوره (انواع ، تشخیص و برخورد تشخیصی و درمانی)
11	ضایعات پیش تهاجمی و تهاجمی سرویکس (فاکتورهای مستعد کننده - انواع ضایعات پیش تهاجمی - پاپ اسمیر - کانسر سرویکس (شامل مرحله بندی ساده ، اشاره به روش های درمانی و پیش آگهی) - HPV و نحوه برخورد با پاپ اسمیر غیر طبیعی
12	بیماریهای خوش خیم و بدخیم تخمدان ، نحوه برخورد تشخیصی و درمانی با توده های لگنی
13	آشنایی با بیماریهای خوش خیم و بدخیم رحم (مرحله بندی ساده - عوامل مستعد کننده ، انواع ، تشخیص های افتراقی ، روشهای تشخیصی و درمان در حد ذکر نام
14	بیماریهای تروفوبلاستیک بارداری (شامل مرحله بندی ساده ، درمان ، پیشگیری)
15	روشهای پیشگیری از بارداری (انواع - کارایی و شکست - مکانیسم اثر - موارد مصرف و منع مصرف - فواید و عوارض)
16	غربالگری کانسر پستان ، نحوه برخورد تشخیصی و درمانی با گالاکتوره
17	تغییرات فیزیولوژیک در دوران بارداری (شامل تغییرات وزن - خون - قلب و عروق - پوست و پستان - دستگاه تنفسی - ادراری - تناسلی - گوارشی - تیروئید
18	مشاوره قبل از بارداری (غربالگری و تشخیص و درمان بیماریهای موجود) ، روشهای تشخیص و مراقبت های دوران بارداری (زمان و دفعات - معاینه - بررسیهای پاراکلینیک - شکایات شایع - علائم هشدار - ایمن سازی
19	زایمان (مکانیسم ، نحوه اداره ، سیر و روش های بی دردی)
20	دوره پس از زایمان و اختلالات آن (خونریزی و عفونت) - احتباس جفت و رتانسیون ادراری
21	دیستوشی (انواع ، تشخیص ، القاء زایمان ، زایمان با اسباب ، سزارین و عوارض)

22	خونریزیهای مامایی (دکولمان ، جفت سرراهی ، DIC)
23	بیماریهای هیپرتانسیو در بارداری
24	زایمان زودرس ، زایمان دیررس و محدودیت رشد داخل رحمی ، IUD و PROM
25	روشهای ارزیابی سلامت جنین ، تشخیص قبل از تولد
26	بیماریهای شایع داخلی و جراحی در حاملگی (دیابت ، آنمی و ترومبوسیتوپنی ، بیماریهای تیروئید ، عفونت و سنگ کلیه ، بیماریهای قلبی ، آسم ، صرع ، شکم حاد، بیماری های گوارشی)
27	نحوه برخورد تشخیصی و درمانی در بیمار با درد لگن
28	داروهای رایج مصرفی و روشهای تصویر برداری در زنان و مامایی - (طبقه بندی داروها در بارداری (A,B,C,D,X) - موارد و نحوه مصرف و منع مصرف ، عوارض داروها
29	ارجاع (آشنایی با اندیکاسیون های ارجاع ، آشنایی با نحوه ارجاع (آماده سازی بیمار ، ثبت اطلاعات ضروری و ...) ، آشنایی با مراکز ارجاع ، آشنایی کامل با سطوح ارائه خدمات سلامت و سیستم ارجاع بیماران با توجه به اجرای برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی در سطح کشور)
30	مسائل قانونی مرتبط با صدور گواهی فوت ، گواهی استعلاجی ، موارد سوء استفاده جنسی ، سقط جنین ، ختم بارداری ، گزارش عوارض جانبی داروها
31	علل شایع مرگ و میر مادران و وضعیت این شاخص در ایران ، منطقه و جهان آشنایی با مراقبتهای سلامت مادران آشنایی با نظام کشوری مراقبت مادر
32	اندیکاسیون های ارجاع در دوران بارداری ارجاع حین و بلافاصله بعد از زایمان ارجاع نوزاد متعاقب زایمان ارجاع پس از زایمان (24 ساعت تا 6 هفته پس از زایمان)
33	نحوه برخورد با توده های لگنی
34	تب و تنگی نفس، خارش و تهوع و استفراغ در بارداری
35	حاملگی های پرخطر و چند قلویی
36	زجر جنین- دفع مکونیوم و پرولاپس بند ناف
37	تروما در بارداری و تروما به دستگاه تناسلی
38	طب سالمندی، اختلال کنترل ادرار و پرولاپس در سالمندان
39	پوکی استخوان
40	اندومتریوز
41	هموویژلانس
42	خونریزی بعد از زایمان
43	PCOs

ب- در حیطه مهارت :

- 1- کارورز بخش زنان و زایمان در پایان دوره آموزشی خود باید قادر شود از اخذ شرح حال و معاینه فیزیکی دقیق و کامل و تهیه **problem list** تشخیص افتراقی های مناسب را مطرح نماید.
- 2- کارورز بخش زنان و زایمان در پایان دوره آموزشی بایستی رویکرد تشخیصی مناسب به شکایات و نشانه های اصلی بیمار در طب زنان و زایمان را پیدا کند .
- 3- کارورز بخش زنان و زایمان باید در پایان دوره آموزشی خوددر بخش زنان و زایمان قادر به انجام اقدامات عملی تشخیصی حداقل را بر روی مدل ، جهت تشخیص بیماریهای شایع طب زنان و زایمان پیدا کند .
- 4- کارورز بخش زنان و زایمان باید در پایان دوره آموزشی خود در بخش زنان و زایمان قادر به تفسیر تست های آزمایشگاهی و رادیولوژی رایج در بخش زنان و زایمان را پیدا کند .
- 5- کارورز در پایان دوره آموزشی زنان و زایمان خود باید قادر به نوشتن صحیح **Progress Note** باشد .
- 6- کارورز در پایان دوره آموزشی زنان و زایمان باید اندیکاسیون های ارجاع در دوران بارداری ، ارجاع حین و بلافاصله بعد از زایمان، ارجاع نوزاد متعاقب زایمان و ارجاع پس از زایمان (24 ساعت تا 6 هفته پس از زایمان) را بداند.

ردیف	پیامد در حیطه مهارت	مکان	افراد
1	توانایی گرفتن شرح حال بالینی از بیمار و همراهان وی	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
2	توانایی نوشتن صحیح خلاصه پرونده ، on & off service Note طبق الگوهای موجود در مراجع معتبر علمی	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
3	توانایی انجام معاینه فیزیکی بیمار	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
4	توانایی انجام معاینه دستگاه تناسلی (خانم)	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
5	توانایی انجام معاینه پستان	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
6	توانایی انجام ماساژ رحمی (یک یا دو دستی)	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
7	توانایی ثبت کامل یافته های مرتبط با بیمار	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
8	توانایی تحلیل و تفسیر یافته ها	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
9	توانایی طرح تشخیص های افتراقی	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
10	توانایی طرح روشهای تشخیصی و درمانی (plan)	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
11	توانایی تجویز داروهای اصلی و لازم در زنان و مامایی (موارد مصرف و منع مصرف ، عوارض جانبی و تداخلات دارویی)	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
12	توانایی انجام مشاوره با متخصصان مربوطه	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
13	توانایی انجام مشاوره قبل از بارداری و حین ازدواج و ارائه خدمات تنظیم خانواده و آموزش به بیمار	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
14	توانایی تفسیر تستهای آزمایشگاهی و رادیولوژی رایج از قبیل خون ، کامل ادرار ، NST ، پاپ اسمیر ، wet smear ، اسپرموگرام ، سونوگرافی ، هیستروسالپینگوگرافی	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
15	توانایی ارجاع بیمار در موارد لزوم	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
16	مدیریت خونریزیهای حاد و غیر طبیعی رحمی، هیپرتانسیون، عفونت و ...	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
17	توانایی تشخیص و مدیریت خونریزی های پس از زایمان تا ثبات وضعیت بیمار و حضور متخصص زنان	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید
18	توانایی تشخیص موارد زجر جنینی حین زایمان و انجام اقدامات اولیه تا حضور متخصص زنان	درمانگاه- بخش- زایشگاه	تمام اساتید

توانایی انجام اقدامات عملی زیر :

- رگ گیری و تزریق مایعات وریدی
 - گذاشتن لوله ادراری (خانم)
 - سمع قلب جنین و معاینه لئوپولد
 - گذاشتن اسپکولوم و تهیه پاپ اسمیر، معاینه دو دستی ژنیکولوژی (کارورز مرد کار با مولاژ)
 - احیاء قلبی ریوی مادر و نوزاد
 - انجام زایمان خودبخودی طبیعی (در موارد اورژانس)
 - انجام اپیزیوتومی و ترمیم آن
 - کورتاژ در موارد احتباس جفت
 - خارج نمودن محصولات بارداری در حال خروج از سرویکس (با پنس جفت)
 - گذاشتن و خروج IUD (کارورز مرد مولاژ)
 - تثبیت و انتقال نوزاد از اطاق زایمان
 - شروع تغذیه با شیر مادر در ساعات اول تولد
 - ماساژ رحمی یک و دودستی
- توانایی استفاده از کتاب آموزش کارورزی (مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران)

ج – در حیطه نگرش :

از دانشجو پس از یک دوره دو ماهه انتظار می رود ارتباطی مناسب ، موثر و مشارکت جویانه با بیمار ، خانواده و همراهان وی برقرار کند .

ارتباط کارورز با بیمار باید با رغبت و دلسوزانه احساس همدردی و روش مشارکت جویانه باشد تا بتواند اعتماد بیمار را جلب کند . بدین منظور :

الف – کارورز باید با دقت و حوصله و صرف وقت به صحبت های بیمار و همراهان وی گوش فراداده و از این طریق علاوه بر ایجاد یک رابطه عاطفی انسانی با آنها ، شرح حال و اطلاعات کشف شده مورد نیاز در جهت تشخیص و درمان بیمار را ثبت و تجزیه و تحلیل نماید . متقابلاً اطلاعات لازم در مورد وضعیت بیمار ، خطرات احتمالی روش های مختلف و دستورات پیگیری لازم را به بیمار و همراهان وی بدهد .

ب- کارورز باید در نحوه برقراری ارتباط با بیمار و همراهان وی ، تاثیر عومالی نظیر سن و جنس ، میزان تحصیلات ، زمینه های مذهبی – فرهنگی و اجتماعی وی را مد نظر قرار داده و موقعیت بیمار را با توجه به عوامل فوق درک نماید .

ج- کارورز می بایست اهمیت پژوهشی های در زمینه بیماری های زنان و زایمان را بداند ، و روند برنامه ریزی برای یک کار تحقیقاتی ، مراحل اجرایی آن و نحوه تجزیه و تحلیل نتایج به دست آمده را فرا گیرد ، و به نوبه خود در پژوهش های بالینی و یا پایه شرکت نماید .

پیامد حیطة نگرش

- اعتقاد و تعهد رعایت اصول اخلاق اسلامی در رفتار حرفه ای
- داشتن نگرش حرفه ای صحیح و توانایی ایجاد حس اعتماد و احترام مقابل بین پزشک ، بیمار و کلیه همکاران تیم بهداشتی
- ارزش نهادن به استقلال بیمار در انتخاب و مشارکت فعالانه بیمار در تصمیم گیریهای مربوط به وی
- رعایت حقوق متقابل بیمار و پزشک
- ارتباط مناسب با بیمار و همراهانش بر اساس زمینه های فرهنگی ، مذهبی ، اقتصادی ، اجتماعی ، سن ، جنس و میزان تحصیلات
- آشنایی با پیشرفت های دانش پزشکی و چگونگی کاربرد روشهای نوین پزشکی و مشارکت در اعتلای دانش پزشکی
- شناخت مسئولیت های قانونی پزشک عمومی
- علاقمندی به شرکت ، برنامه ریزی و انجام امور پژوهشی

روش آموزش دادن و فرا گرفتن :

Role play, Role model , video presentation ,small group discussion , Lecture -Procedural skill Teaching/ Case based teaching / bedside teaching

فهرست و منابع :

فهرست منابع اصلی : همان منابع آزمون پیش کارورزی می باشد شامل :

-Danforth David N, et al . Danforth Obstetrics and Gynecology . 9 th edition. Lippincot , Williams & Williams ; 2008

- Beckman and ling`s obstetrics and Gynecology eight edition 2019

سایر منابع جهت مطالعه بیشتر :

- 1- نظام کشوری مراقبت مرگ مادری (اداره سلامت مادران وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی)
- 2- مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی)
- 3- حداقل توانمندیهای مورد انتظار از پزشک عمومی دانش آموخته از دانشگاههای علوم پزشکی کشور جمهوری اسلامی ایران (معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی)
- 4- آموزش و ارزیابی ، آنچه هر استاد بالینی باید بداند (دکتر الهه ملکان راد و همکاران)
- 5- شاخص های ارزیابی درونی مبتنی بر استانداردهای پایه دوره آموزش پزشکی عمومی (معاونت آموزشی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی)